

Archiv obce Únehle

1838 – 1942

Inventář

EL NAD č: 166
AP č.: 377

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	8
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky.....	9
Seznam použitých pramenů a literatury.....	10

Přílohy:

Příloha č. 1 – Seznam použitých zkratk.....	11
Inventární seznam.....	12

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorcí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorcí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru

místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště, a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznávalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období

s ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Právním obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v

platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělení (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělení byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecní radou poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělenec v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělení z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka se doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Název vsi, nacházející se zhruba 4 kilometry severně od Stříbra, lze odvozovat od staroslověnského unyti (být lenivý, zdlouhavý). Původní tvar jména vsi zněl tedy Unyl a změnou dialektu přešel v Unel a posléze v Únehle. K českým názvům vsi patřily Unel, Aunehle, Aunchle, poněmčené Aunele, Únehle, k německým Unall, Aunehle, Onola, Unolla, Unola a k latinským Unil.

Prvně je ves připomínána v zakládací listině kladrubského kláštera z roku 1115. Klášteru ovšem nepatřila celá ves, ale dělil se o ní také se světskými majiteli. Jedním z nich byl Markvart s predikátem z Únehle. V roce 1232 získal celou ves klášter v Teplé. Na více než jedno století zprávy o Únehli utichly a objevily se teprve v roce 1390, odkdy je ves uváděna jako součást jmění náležejícího městu Stříbru. Je velmi pravděpodobné, že nevýznamnou část vsi vlastnil rod pánů z Hrádku (jinak také sviňomazského), neboť jejich rodové jmění tvořily majetky ve všech lokalitách v okolí. Navíc se jim Únehli podařilo získat celou, když o ní v roce 1547 město Stříbro přišlo kvůli účasti na stavovském povstání v témže roce. Únehle se tak ocitla ve vlastnictví Markvartů z Hrádku a byla připojena k rozrůstajícímu se panství Trpísty. V roce 1577 přiznal Jan nejstarší Markvart z Hrádku dluh svému strýci Janovi Markvartovi z Hrádku na Někmiří a Únějovicích a postoupil mu celý svůj majetek (také ves Únehli). V letech 1590 a 1602 se lze dočíst o Kryštofovi a jeho synovi Divišovi Markvartovi z Hrádku a Erpužic. Diviš, který zdědil majetek po otci, odprodal v roce 1612

zboží v Trpístech, kam náležela také ves Únehle. Majitelem se stal rod pánů z Krasíkova, psaného ze Švamberka, který Trpísty spojil s panstvím Krasíkov. Po smrti posledního Švamberka Jana Bedřicha v roce 1659, zdědila všechny švamberské statky jeho manželka Marie Magdaléna z Donína, rozená Heissensteinová. Celé panství následně získal Jan Kryštof Ferdinand hrabě z Heissensteinu a na Strahembergu, který z něj v roce 1677 odprodal Trpísty Sinzendorfům. V majetku tohoto rodu zůstalo panství Trpísty do roku 1793, kdy jej zakoupil Jan Antonín Lexa z Arhrenalhu, po jehož smrti v roce 1824 jej zdědila jeho dcera Jana, provdaná Wiederspergová z Wiederspergu.

V držení Jany Wiederspergové z Wiederspergu dosáhla ves Únehle konce patrimoniální správy v roce 1850.

Syn Jany Wiederspergové z Wiederspergu, Jan Lexa, získal panství Trpísty v roce 1855. V roce 1888 je jako majitel panství uváděn August Wydenbruck. V roce 1895 koupil velkostatek Vilém Kubinzki. Do roku 1938 hospodařil na pozemcích Rudolf Kubinzki a ve stejném roce byla na velkostatek, jako židovský majetek, uvalena nucená správa. Tento stav setrval do roku 1945.

Územní a správní kompetence obecní samosprávy v Únehli se vztahovaly výhradně na obec samotnou.

Do roku 1862 patřila Únehle pod Krajský úřad v Plzni a od roku 1850 přešla obec pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Plzni. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Únehle se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Stříbro (v němž zůstala až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl smíšený Okresní úřad Stříbro, jehož součástí byla rovněž obec Únehle. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy bylo zřízeno Okresní hejtmanství ve Stříbře. Po připojení okresu Stříbro k německé „Třetí říši“ spravoval obec tzv. Landrát ve Stříbře.

V archivním souboru AO Únehle se dochovalo velmi malé množství materiálu vhodného pro rekonstrukci činnosti obecní samosprávy. Archivní soubor sice obsahuje knihy se zápisy ze zasedání obecního zastupitelstva (inv. č. 2, 3), zásadní informace v nich však naprosto chybí. Jediné údaje, které se v souvislosti s politickým vývojem v obci podařilo vypátrat, tak zůstávají informace z roku 1923. V tomto roce složilo celé obecní zastupitelstvo (kandidující za stranu Bund der Landwirte) svůj mandát. Společně se starostou odstoupili první radní a další čtyři zastupitelé, aniž by však udali jakýkoliv důvod svého rozhodnutí. Ze zápisu o rezignaci nelze vypožorovat, jaká situace v obci vládla. Nedostatek informací o vývoji původce archivního souboru v této kapitole je zapříčiněn nedostačujícím množstvím relevantních údajů, které lze z dochovaných archiválií extrahovat. Následuje neúplný přehled obecních starostů.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Wenzl Stanka	1867	?
Josef Knobl	1911	1919
Wenzel Steiner	1919	1923
Josef Töpner (Töppner)	1923	1927
Josef Turtl	1927	1931

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Josef Frank	1931	1938
Wenzel Steiner	1938	1945

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

V protokolu o dohlídce spisovny MNV v Únehli, kterou vykonal zástupce pracovníka okresní archivní služby pověřeného ONV ve Stříbře 18. listopadu 1953, je uvedeno, že písemnosti z období německé samosprávy obce byly pravděpodobně zničeny ještě v roce 1945. Podle vyjádření předsedy MNV v Únehli se dochovalo pouze několik knih a jednotlivých záznamů, které byly určeny pro trvalou archivní úschovu. Jednalo se o „knihu odeslané pošty“ z období 1908 – 1933, do které byly současně zaznamenány zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva z let 1923 – 1927; dále pak o „rejstřík potrestaných osob“ z let 1889 – 1919 s vloženými trestními listy; o „knihu obecních příjmů“ a „knihu obecních výdajů“ obě s datací 1907 – 1934; o „knihu protokolů ze schůzí obecního zastupitelstva“ z let 1927 – 1939 a „seznam knih“ a „inventář“ německé obecní knihovny bez datace. Všechny předešle uvedené písemnosti byly ponechány ve spisovně MNV.

V evidenčním listu JAF, zavedeném k 5. únoru 1958, je zaznamenáno, že archivní soubor AO Únehle obsahoval 8 úředních knih z let 1838 – 1939 a 1 balík s datací 1901 – 1938. Do rubriky „Tematický popis archivního souboru“ bylo zapsáno, že se v něm nachází pozemkový majetek před rokem 1848, dějiny obce, hospodaření obce a trestní záležitosti. V EL JAF ovšem chybí, kdy a jakým způsobem se tento materiál v tehdejší okresním archivu ocitl. Někdy v pozdějším období došlo k úpravě v počtu evidenčních jednotek. Byl odstraněn záznam o 8 úředních knihách a 1 balíku. Z celého archivního souboru byl utvořen jeden kartón. Jelikož se tato korekce nedotkla časového rozsahu archivního souboru, je zřejmé, že všechen materiál byl sloučen do jedné evidenční jednotky.

Přestože se v knihách inv. č. 2 a 3 dochovala evidence odpovídající záznamům klasického podacího deníku, obec se patrně neřídila žádným spisovým řádem. Kvůli úspoře papíru psali pověřeni obecní úředníci doslova na všechny volné formuláře a na došlá nařízení od nadřízených správních orgánů. Nejednalo se však o poznámky vztahující se k obsahu těchto nařízení, ale šlo o běžnou účetní agendu či jiné záznamy neúřední povahy, často ve formě konceptů. Výběr záznamů do „provizorního“ podacího deníku byl s velkou pravděpodobností ryze subjektivní, neboť mnohé z došlých pokynů se v něm vůbec neobjevily.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Při pořádacích pracích v archivním souboru AO Únehle došlo ke korekci jeho celkového časového rozsahu a metráže. Z úředních knih, původně uložených v jednom kartónu, byl vyčleněn a identifikován aktový materiál.

Materiál archivního souboru AO Únehle pochází z let 1838 – 1942. Jedná se o 6 úředních knih a 1 kartón o celkové metráži 0,15 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochovaných archiváliích užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají archiválie I. (inv. č. 2, 3) a II. kategorie.

Fyzický stav materiálu je dobrý.

Při pořádacích pracích v archivním souboru AO Únehle z něj nebyly vyřazeny žádné multiplikáty a písemnosti nearchivní povahy.

Knihy inv. č. 2 a 3 obsahují dvojí, odlišnou evidenci. Starší z knih (inv. č. 2) nejprve sloužila jako velmi neformální podací deník a posléze byla z opačné strany použita také k souběžnému vedení zápisů obecního zastupitelstva. Samotné záznamy obou agend v knize svědčí o velké lhostejnosti pisatelů, neboť jejich původní záměr, vést obě agendy v jedné knize pouze dočasně, vzal později za své a kniha byla doplněna celá. Navíc bez jakýchkoliv chronologických souvislostí a návazností, takže orientace v ní je značně problematická. Druhá kniha (inv. č. 3) byla původně určena výhradně k zápisům ze zasedání obecního zastupitelstva, které později doplnily (pouze částečně) záznamy podacího deníku. Tato kniha nebyla popsána celá. Jelikož stěžejní a převažující záznamy v obou uvedených knihách představují zápisy ze zasedání obecního zastupitelstva, rozhodl se je zpracovatel v inventárním seznamu zařadit právě podle této příslušnosti a na záznamy podacího deníku pohlížel jako na podružné.

Do knihy inv. č. 2 byl v roce 1930 proveden doplňující záznam, aniž by chronologicky navazoval na předešlé, proto se zpracovatel přiklonil doplnit do této evidenční jednotky tento časový údaj jako posteriorum do regestu inventárního záznamu.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Vzhledem ke struktuře dochovaných archiválií archivního souboru AO Únehle je jeho využitelnost značně problematický. Badatelsky nejvýznamnější části archivního souboru AO Únehle představují knihy se zápisy ze zasedání obecního zastupitelstva (inv. č. 2, 3). Jedná se však o limitovaný zdroj informací, neboť záznamy v obou těchto knihách se vyznačují značnou strohostí a retrospektivní chaotičností.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v říjnu 2009 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 10. května 2010

Miroslav Vetrák

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Adressbuch und Führer für den politischen Bezirk Mies. Mies : Buchdruckerei A. Hassold, 1912

Führer und Adressbuch für den Gerichtsbezirk Mies mit den Städten Mies, Kladrau, Tschernoschin und den Landgemeinden. Bischofteinitz : Druck J. Mitzner & Sohn, [1924]

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida : Verlagsanstalt Albert & Hanselik, s. d.

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1849

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1864

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970, 1978

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1919

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1920

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1933

Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, 1849

II. Literatura

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : Příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu, *Archivní časopis : zvláštní příloha.* 1999, roč. 49.

PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny.* Díl IV. S – Ž, Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1957.

SEDLÁČEK, August. *Místopisný slovník království českého.* Praha : Nakladatelství ARGO, 1998.

Příloha č. 1 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list Jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evíd.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Nacionálněsocialistická německá strana dělnická)
ONV	okresní národní výbor
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Předchůdci obecní samosprávy do roku 1850**Knihy****Knihy správní**

1	Parcelní protokol
(Grundparzellenprotokoll der Gemeinde Unolla)
Německy, 23 x 37 cm, vazba z tvrdých desek | 1838 – [1936] | K 1 |
|---|--|---------------|-----|

Obecní úřad 1850 – 1945**Knihy****Knihy všeobecné správy obce**

2	Zápisy ze zasedání obecního výboru
a zastupitelstva 1919 – 1927 (1930)
Podací protokol 1908 – 1934	1908 – 1934	K 2
3	Zápisy ze zasedání obecního výboru
a zastupitelstva 1927 – 1939
Podací protokol 1939 – 1941	1927 – 1941	K 3

Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku

4	Trestní rejstřík	1900 – 1926	K 4

Spisový materiál**Registraturní pomůcky**

	Podací protokol	1908 – 1934	K 2
	Podací protokol	1939 – 1941	K 3

Spisy**Obec a její správa**

5	Nařízení došlé od Okresní politické správy ve Stříbře	1927	N 1
6	Nařízení došlá od Okresního úřadu ve Stříbře	1931 – 1936	N 1
7	Nařízení došlá od úřadu Landráta ve Stříbře	1938 – 1941	N 1

Péče o bezpečnost a veřejný pořádek

8	Určení právní existence silnice mezi obcemi
Těchlovice a Únehle	1934	N 1
9	Dohoda mezi obcí a vlastníky pozemků podél silnice
do Těchlovic týkající se udržování příkopů	1942	N 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
10	Osobní karty „totálně nasazených“ (2 kusy)	1940	N 1
11	Příslib státní subvence na elektrifikaci obce	1934	N 1
12	Trestní listy	1896 – 1938	N 1
13	Soudní záležitosti ohledně trestních věcí	1900 – 1931	N 1
Péče o veřejné ústavy a zařízení			
14	Závazky obce vůči jiným subjektům za nesplacené platby obyvatel do obce domovsky příslušných	1932 – 1938	N 1
15	Inventář obecní knihovny	1922 – 1938	N 1
	Seznam knih v obecní knihovně	1922 – 1938	N 1
16	Program kina ve Stříbře (na druhé straně koncept smlouvy o pronájmu obecních pozemků)	1936	N 1
Spolupůsobení ve státních záležitostech			
17	Uplatnění nároků za škody vzniklé zábořem majetku ze strany československé armády	1938	N 1
18	Dotazy na obyvatele obce vyžádané Okresním soudem ve Stříbře	1927 – 1932	N 1
19	Vyúčtování závazků a pohledávek ze Finančním úřadem ve Stříbře	1933 – 1936	N 1
20	Soupisy hospodářského zvířectva	1933 – 1938	N 1
Účetní materiál			
Účetní knihy			
21	Kniha příjmů	1907 – 1934	K 5
22	Kniha výdajů	1907 – 1934	K 6
Účetní přílohy			
23	Vyúčtování prací a zakázek pro obec	1932 – 1940	N 1

Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Únehle
Značka archivního souboru:	AO Únehle
Časový rozsah:	1838 – 1942
Počet evidenčních jednotek:	7 (6 úředních knih, 1 kartón)
Počet inventárních jednotek:	23
Rozsah v bm:	0,15 bm
Stav ke dni:	10. května 2010
Zpracovatel archivního souboru:	Miroslav Vetrák
Zpracovatel archivní pomůcky:	Miroslav Vetrák
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl dne 10. 05. 2010 čj. SOAP/090-0307/2010